
Gasteizko HAPOaren Aurrerakina. Foro Hiritarrak.

Avance del PGOU de
Vitoria-Gasteiz. Foros
Ciudadanos

Gasteizko herriak Pueblos de Vitoria- Gasteiz

Saioaren akta

2020ko ekainaren 23a

.....

Helburua

Galdetegietatik eratorritako gai beroei buruz eztabaidatzea eta jasotako iritzia garatzea eta zehaztea. Honako hauetan sakondu nahi da: herrien bizitegi-hazkunderako ahalmenean; eremu historikoak eta bizitegi-eremuak mugatzearen eta bereiztearen ondorioetan; lehen sektorea indartzeko neurrietan; eta paisaiaren inpaktua definitzen duten irizpideetan.

Saioaren antolamendua

Parte-hartzaileak: 21 herritarrek parte-hartu dute.

Ongi etorria

Saioa hasteko, HAPOaren Berrikuspen Bulegoko taldea, erredakzio-taldea eta saioa dinamizatu duen taldea aurkeztu dira.

Aurrerapen Dokumentuaren aurkezpena

Jarraian, Aurrerapen Dokumentuaren edukiei buruzko aurkezpen labur bat gauzatu da, Gasteizko landa-ingurunea eta herriak bultzatzeari eta babesteari dagozkion edukiak aurkeztuz.

Eztabaida nagusia

Atal zentrolean 4 eztabaidagai planteatu dira, aurreko asteetan galdetegi aktiboetan emandako erantzunetatik eratorriak. Hona hemen gaiak:

- Etxebizitza berriak eraikitzea. Herri batzuetan, azken hamarkadetan etxebizitza berriak eraikitzeak eremu isolatuak eta oso bereziak sortu ditu. Beste herri batzuetan, eraikitzeak aukera biztanleriaren hazkunde-aukerekin eta biztanleriaren gaztetzeari lotzen da.
- Eremu historikoaren eta bizitegi-eremuen definizioa eta bereizketa: espezifikotasunari erantzutea, homogeneousan eta gehiegizko bereizketan erori gabe. Herrietako eremuen bereizketari dagokionez, alde batetik, beharrezkotzat jotzen da ordenantza espezifikoak izatea eraikin historikoetan esku hartzeko, herrien tipologia espezifikoari erantzuten dietelako. Bestalde, ohartarazi da eremu eta ordenantza bereziak sortzeak oso eremu ezberdinak sor ditzakeela, integrazio-eza ekar dezaketenak. Ahots batzuek gutxieneko eraikuntza-koherentzia mantentzea proposatzen dute (kriterio komunak ezarriz), baina arkitektura-nahasdura jakin bat ahalbidetuz. Izan ere, oso positibotzat jotzen dira herrien berezko nahasketa eta integrazioa, eremu historikoen ordena desordenatua, elementu zaharren eta berrien nahasketa.
- Herriaren nortasuna eta jarduera ekonomikoa indartzea. Herrien nortasunari eta jarduera ekonomiko propioari eusteko beharra dago.

Jarduera horrek aukera ematen du biztanle kopuruari eusteko, tokiko nekazaritzako elikagaien ekoizpen jasangarria izateko eta paisaia zaindu eta mantentzeko. Era berean, jarduera horren tamainaren arabera, bizikidetzaz arazoak sortzen dira: zaratak, usainak, garraioa eta bestelako eraginak.

- Ikusteko paisaia Vs Bizitzeko paisaia. Landa-eremuko paisaia oso lotuta dago naturarekin, baina, aldi berean, pertsonak sakon moldatutako paisaia da (bideak, zubiak, ibaien ibilgua, presak, harrobiak, larreak, zuhaitzak moztea, baliabideak ustiatzea). Paisaia behatzeko elementu gisa idealizatzea oso ikuspegi hiritarra da, eta askotan jarduera ekonomikorako eta herrietako bizitzarako beharrezkoak diren esku-hartzeak zigortzen ditu, itsusiak eta desegokiak direla iritzita.

Gai bakoitza abiapuntutzat hartuta, galdera batzuk egin dira eztabaida aktibatzen eta parte-hartzaileek beren ikuspegia adierazteko.

Tarte honetan adierazitako ideiak [dokumentuaren Akta atalean](#) jaso dira.

Itxiera

Bukatzean, galdera honi erantzutea proposatu da: nola imajinatzen dut nire herria 20 urte barru? Nola nahi nuke izatea?

Tarte honetan adierazitako ideiak [dokumentuaren Akta atalean](#) jaso dira.

Akta

Eztabaida nagusia

Jarraian, parte hartzaileek eztabaida nagusian emandako ideiak eta iritziak jasotzen dira, honako multzo hauetan bilduta:

- [HAPOri buruz, oro har](#)
- [Herrien hazkundea eta garapena](#)
- [Eremu historikoa eta bizitegi-eremuak mugatzea eta bereiztea](#)
- [Lehen sektorea indartzea](#)
- [Paisaia inpaktua](#)

HAPOri buruz, oro har

Plan Orokorraren Aurrerapena oso hiritarra da eta Gasteizko errealitatea antzagoa da. Planak ezartzen dituen irizpideei buelta bat eman behar zaie, eta nekazaritzaren eta abeltzaintzaren garrantzia berreskuratu behar da, Planaren erdigunean hiritarrak ez diren gaiak jarritz.

Herri batzuen eta besteen arteko aldeak nabariak dira. Minimo komun batzuk zehaztu beharko lirateke, herri guztiek izan beharko lituzketenak, oinarri batetik abiatu ahal izateko. Ezinezkoa da hain errealitate desberdinei buruzko arau komunak aplikatu nahi izatea. Azpiegituren kalitatea berdindu eta Europako Erkidegoak, Eusko Jauriaritzak eta abarrek eskatzen dituzten gutxieneko zerbitzuak lortu beharko lirateke, herri bakoitzaren nortasunari eutsiz.

Garrantzitsua da Administrazio-Batzarren kudeaketa-gaitasuna indartzea. Ildo horretan, interesgarria litzateke lankidetzeta-hitzarmen bat sortzea, esate baterako, elementu publikoak udalari lagatzeko administrazio-batzarren bidez, lursail edo elementu horien titularra den udalak berak egin ditzan, eta Administrazio-Batzarrari laga diezazkion, esku-hartzeak gauza ditzan. Era berean, interesgarria izango litzateke Udalak aurrekontu espezifikoak sortzea, Batzarrek baliabide horiek kudeatu ahal izan ditzaten.

- Adibidez: HAPOak definitzen dituen sektoreak gauzatzekoan, normalean hirigintza- eta bide-lagapenak, berdeguneak, ekipamenduguneak eta abar eskatzen dira, eta desberdindu egiten da Administrazio Administrazio-Batzarrarena eta Udalarena dena (udaletxeko tankeak eta espaloiak daude, eta Administrazio Batzarretakoak diren beste kale batzuk). Eta ohikoa da Udalari esku-hartzeak eskatzea eta Udalak aurrekontuko arrazoi batengatik ez gauzatzea.

Herrien hazkundera eta garapena

Dagoeneko hiri-bilbean sartuta dauden hiriguneko espazioak erabili behar dira. Pixkanaka hazi eta herriaren egitura eta arkitektura mantendu. Indarrean dagoen HAPOan planteatutakoak ez du funtzionatu: sektoreak handiegiak dira, jendea ez da ados jartzen eta lurzoru-erreserbak higiezin agentziek garatu dituzte eremu erresidentzialak egiteko.

Eremu historikoaren barruan hutsuneak daude, eta horiek ez dira betetzen. Aldi berean, erabiltzen ez diren instalazio batzuk etxebizitza bihur daitezke. Baina araudia estandarregia eta zurrunezia da. Dauden baoetan eraikitzeke, lekuaren katalogazioaren arabera, gutxieneko metro gehiegi eskatzen dira.

Kontuan hartu beharreko hiru parametro hauek izan litezke:

- Eredue integratzaile bati erantzutea. Hau da, herriak modu harmonikoan hazten jarraitu ahal izatea, eraikuntza eta eremu berriak egungo herritik ahalik eta hurbilen egon daitezkeen.
- Oreak sustatzea. Zerbitzu komunak ditugu, eta saiatu beharko genuke herritar guztiei zerbitzua ematen, eta hori errazagoa izango da dena ordenatuago badago.
- Eraikuntza berrien bidez herri-nortasuna indartzea. Eraikuntza-mota edo urbanizazio-mota errespetatu daitezkeen tokietan lehentasunezkoa izan behar da.

Etxebizitza berriak eraikitzeke lurzorurik ez dagoen herrietan, lurzoru urbanizaziona eskatu ahal beharko litzateke hiri-lurzoru gisa sailkatzeke eta hazkunde begetatiboari erantzuteke. Lurzoru-poltsa erabilgarri bat sortzea, herriko biztanleen beharrei erantzuteke.

Eremu historikoa eta bizitegi-eremuak mugatzea eta bereiztea

Herri bakoitzak errealitate oso ezberdina du, eta zentzu horretan, interesgarria litzateke arauak marko komun bat markatzea, gero herri bakoitzean aztertu eta esku hartu ahal izateko modu koherentean eta berariazko arazoei erantzunez.

Sektore baten edo bestearen artean aldeak sortzeak etxe zaharren eraikuntza eta erreforma garestitu dezake (materialei dagokienez, etab.), eta horrek desberdintasun ekonomikoa eta aukera-desberdintasuna sor ditzake.

Lehen sektorea indartzea

Indarrean dagoen Plan Orokorrak nekazaritza eta abeltzaintzako jardueran dituen ondorioak pairatzen ari gara.

Gaur egun, bideraezina da lehen sektoreari lotutako jarduera ekonomiko bat hastea, egungo nekazari/abeltzainen seme-alaben aldetik ez bada. Herri batzuetan jada ez dago nekazaririk. Green Capital marka saltzen da, ingurune bat, tokiko ekonomia bat, hurbiltasuneko produktu bat, baina egungo arauekin ezinezkoa da.

Herrietan hirigintza-planak egiten direnean, ez da kaleen zabalera kontuan hartzen nekazaritzako makineria igaro ahal izateko, edo bizitegi-gune berrietan ibilgailuak kaleetan edo partzeletarako sarbideetan uzten dira eta ezin da kaleetatik igaro. Lehen sektorearekiko errespetu handiagoa behar da.

Nekazariak edo abeltzainek biltegia edo etxaldea gertu eduki behar dute, eskura dituzten lurretan, eta planek erabilera eremuak zehazten dituzte errealitate hori kontuan hartu gabe.

Ezin dugu Aurrerapenaren zain egon. Badirudi orain landa-eremuaren defentsa egin nahi dela, baina berandu samar da.

Gaur egungo HAPOak debekatu egiten du hiriguneen barruan nekazaritza-azpiegiturak egitea, eta ezin da instalazio komunitariorik egin. Hirigunea mugatzea eta hor nekazaritza eta abeltzaintzako jarduera ekonomikorik edo bestelakorik ez egotea akatsa da. Interesgarria litzateke ia inbertsiorik behar ez duten eraldaketa- edo artisautza-jarduera txikiak ahalbidetzea.

Egungo HAPOak ustiategi berriak eraiki ahal izateko ezartzen dituen gutxieneko hektarea lursailak gehiegizkoak dira. Nekazaritza-jarduera orok azpiegitura handiak eta txikiak behar ditu, eta dibertsifikatu egin behar da, jarduera handiagoak eta txikiagoak batera egiteko. Baratze-lanetarako edo nekazaritza ekologikoko lanetarako hektarea bateko lursailen proposamena interesgarria da, eta jardueraren hasieratzat har daiteke.

Interesgarria litzateke obrarik behar ez duten instalazio desmuntagarriak finkatzea. Frantziako hegoaldean aspaldi ari dira horrela lanean.

Gaur egun, Gasteizko zelaia eta batez ere mendiak low cost aisialdirako eremua dira, administrazioari ez baitzaio batere kostatu. Hala ere, herrietan bizi garen eta landa-jardueratik bizi izan garenoi asko kostatu zaigu herritik alde egin behar izatea.

Gaur egun jarduera berriak ezartzeko 3 edo 4 proiektu baino ez badaude, hausnarketa eta ahalegina egin beharko litzateke Plan hau gazteentzat erakargarria izan dadin, bestela amaitu egingo baita.

Nekazaritza-sektoreak altuera eta dimentsio handiagoko pabiloiak behar ditu. Abeltzaintzaren sektorean ere beharrezkoa da kasu batzuetan etxebizitza abeltzaintzako ustiategiari lotuta egotea. Izan ere, nekazaritzako eta abeltzaintzako zaintza-lanak ez du ordutegirik eta ia eguneko 24 orduak inguruan egon behar da adi.

Paisaia inpaktua

Paisaian ezartzen den edozein elementuk inpaktu bisuala du. Kontua da hortik haratagoko inpaktua baloratzea, inpaktu ekonomikoa, adibidez, teknologia edo instalazio horri esker tokian ekoizten delako. Politika-itsusia dikotomia gainditu behar da, eta sakonago aztertu zer aipatzen dugun paisaia-inpaktuaz ari garenean.

- Bolivarren kasuan, dena oso mugatuta dago, oso zaila da nekazaritza- eta abeltzaintza-jarduerarekin jarraitzea, eta mendiak oihuka eskatzen du lan egitea. Mendia zaintzea ez da dirua inbertitzea eta enpresa bateko koadrila bat eramatea 40.000 euro irabazteko eta, bi urteren buruan, mendia berdin egotea. Inguruak eta ingurumena zaintzea hori lantzea da, ekonomia ateratzea eta hobeto egitea. Eta urteak daramatzagu abandonatuta.

Gaur egun ezinezkoa da zelaian jarduera bat hastea pabiloi handi bat erosi eta lurra erosiz, horrek milioika euro balio baitu. Norbaitek ekimena badu, zerbait txikia sortzen hasiko da, eta, hasiera horiek errazteko, alde batera utzi beharko lirakeke hertsatzen dituzten irizpide estetikoak, oso ikuspegi urbanotik definituta daudenak. Finkapenak eta landa-lanak onura handiagoa sortzen dute eragin dezakeen kalte estetikoak baino.

Benetan baloratu beharko litzateke zenbat jendek nahi dituen proiektuak hasi eta pabiloiak jarri landa-ingurunean, benetako eskaria zein den aztertu, eta horretan oinarrituta jardun. Pertsona gutxik egin nahi izaten dute jarduera hori. Proiektu bat hasi nahi duten pertsona gutxiri kokatzea debekatzea zentzugabekeria da.

Paisaia-inpaktuen balorazioa oso erlatiboa da. Nondik definitzen eta neurtzen dira eraginak? Gure herrian, garraioan aritzen den enpresa batek edukiontzi-harresi handi bat eraiki du, eta, beraz, ez ditugu Gasteizko mendiak ikusten. Planak era guztietako ekipamenduetarako altuera, zabalera eta bolumenak aurreikusten ditu, baina ez al ditu kontuan hartzen 5 altueratan pilatutako edukiontzi handi horiek? Era berean, beste herri batzuek Mercadonaren fatxadak baino ez dituzte ikusten, eta, horretarako, hobe litzateke tamaina horretako etxalde batek bistak estaltzea.

Beharrezkoa eta premiazkoa da nekazaritza eta abeltzaintzako instalazioak eraikitze behar diren prozesuak sinplifikatzea, bestela pertsonak adoregabetu egiten baitira. Egungo baldintzek bideraezin egiten dute proiekturik erraz hastea edo zabaltzea.

Nola imajinatzen dut nire herria 20 urte barru? Nola nahiko nuke izatea?

Jarraian, parte-hartzaileek emandako erantzunak jaso dira.

- Jendea harremantzen den herri bat, non nekazaritza eta abeltzaintza jarduerak dauden eta bi aldeen arteko errespetua eta bizikidetzak dagoen.
- Herri hori ez da asko haziko, baina datozen pertsonak ahalegina egingo dute non bizi diren ulertzeko. Jendeak herri batera bizitzera etortzea planteatzen duenean, tokiko errealitatea transmititzeko gai izan gaitzen. Integratzeko ahalegina egiten dugu, baina eraikitzeko proiektu bat egiten den bezala, interesgarria litzateke herriari buruzko memoria bat egitea: herriari buruzko informazioa, historiari buruzkoa, etab.
- Herriak ez dira eraikitzaileentzako hirigintza-handitze handiak, baizik eta bertakoentzako lekuak. Eraikitzeko eta ezartzeko modua oso desberdina da.
- Nire seme-alabek, biharko egunean, abeltzaintzako edo nekazaritzako ustiategiarekin edo landa-eremuari lotutako ustiapen-mota batekin jarraitu nahi duten erabakitzeak aukera izango duten leku bat, hori baita egin daitezkeen gauzarik politena. Bide hori aukeratu ahal izatea.
- Lehen sektorea eta lehen sektorean aritzen diren pertsonak aintzat hartzeko eta aintzatesteko arazo larria dago. Eskolatik hasi beharko litzateke, hiriko gazteek herrietan egiten den lana eta jarduera ezagutzea. Lehen sektorea baliozko, posible, eta erakargarri bihurtu behar da.
- Lehen sektoreak eta kontzejuek ekartzen dituzten onura guztiei balioa emanaz. Kontzejua ez da administrazio bat bakarrik, edo herri bat, kontzeju bat bizitza ulertzeko modu bat da. Komuna norberarena dela eta norberarena komuna dela ulertzeko modu bat. Partekatze modu bat da, zu herri batean bizi zarenean bizitza partekatua delako. Lehenagotik geneukan esentzia hori. Agian apur bat nahastuta egongo da, filosofia hori izan ez duten jende berriaren etorreraren ondoren, eta bat-batean bi metroko hesi bat jarri digute "intimitatea behar dutelako". Eta azkenean ez dira integratuko, eta ez dute ulertzen zergatik dagoen txakurra aske, bizilagunak katu bat duela lorategietatik pasatzen dena bizitza osoa igaro delako (...), behi bat zer den jakin dezaten. Nire ustez, zor handia dugu lehen sektoreari eta landa-inguruneari balioa emateko.
- Espaloi irisgarriak eta mugikortasun unibertsalera egokituak dituen leku bat.
- 10 urteren buruan 63 kontzeju izaten jarraitzea gustatuko litzaidake, bat bera ere ez desagertzea, eta erantzukizuna erakundeen eta kontzejuen artean partekatuagoa izatea. Kontzejuei babesa emateko unea da, arazo handiak baitaude, batez ere industrialdeak gainean dituztenetan.
- Kontzeju gisa jarraitu ahal izatea.